

विद्यापीठ अभ्यासक्रम अद्यावत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
मादामा कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
शासन निर्णय क्र.विसआ -२०१२ /प्र क्र. १३२ /विशि-३
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
दिनांक:- २७ डिसेंबर, २०१२.

प्रस्तावना:- राज्यातील अकृषी विद्यापीठांकडून उच्च शिक्षणाचे अभ्यासक्रम निश्चित केले जातात. सदर अभ्यासक्रम विद्यापीठांच्या विद्या परिषदेकडून निश्चित करण्यात येऊन त्यास विविध प्राधिकरणांची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर अभ्यासक्रम अमलांत येतात. विद्यापीठांच्या अभ्यासक्रमात कालानुरूप सुधारणा/अद्यावतीकरण आवश्यक ठरते. सदर बाब विचारात घेऊन उच्च शिक्षणाच्या दर्जात वाढ होणे तसेच उच्च शिक्षण अभ्यासक्रमातून विद्यार्थ्यांच्या रोजगाराच्या संधीत वाढ होईल, तसेच राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नावाजलेल्या संस्थांच्या अभ्यासक्रमांपर्यंत आणण्याच्या हेतूने विद्यापीठांनी ते राबवित असलेले अभ्यासक्रम अद्यावत करावेत अशा सूचना राज्यातील सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरुंच्या संयुक्त बैठकीत (जे.बी.व्ही.सी.) विद्यापीठांना देण्यात आल्या आहेत. तथापी विद्यापीठांनी त्यांचे अभ्यासक्रम अद्यावत केल्याचे दिसून येत नाही. राज्यात ४५ लाख कुशल मनुष्यबळ निर्मितीचे उद्दीष्ट ठरविण्यात आले आहे. ही सर्व परिस्थिती विचारात घेऊन राज्यातील सर्व विद्यापीठांनी जागतिक व्यापारीकरण होत असल्याची बाब विचारात घेऊन रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील असे अभ्यासक्रम विद्यापीठांनी हाती घेणे आवश्यक आहे. या संदर्भात विधान मंडळामध्ये मुद्दे उपस्थित करून वेळोवेळी चर्चा झालेली आहे. हया सर्व बाबी विचारात घेऊन विद्यापीठांनी प्रत्येक तीन वर्षांनी त्यांचे अभ्यासक्रम अद्यावत करणे गरजेचे आहे. अभ्यासक्रम अद्यावत करतांना कालबाह्य झालेले अभ्यासक्रम काढून टाकणे उचित ठरणार आहे. सदर सर्व बाबींचा विचार करून महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियमाच्या कलम ८ (४) खाली शासन स्तरावरुन आदेश निर्गमित करण्याची बाब विचाराधिकृत होती.

शासन निर्णय:- सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरुंच्या संयुक्त बैठकांमध्ये दिलेल्या निदेशानुसार सर्व अकृषी विद्यापीठांनी ते राबवित असलेले अभ्यासक्रम अद्यावत करणे आवश्यक आहे. विद्यापीठांनी त्यांच्याकडील अभ्यासक्रम अशा रितीने अद्यावत करावेत की, त्या अभ्यासक्रमांमुळे विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध होऊन राज्यात कुशल मनुष्यबळ निर्मिती होईल. तसेच अभ्यासक्रमांचे अद्यावतीकरण करतांना अभ्यासक्रम आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे कसे होतील ही बाब सुधा विद्यापीठांनी विचारात घ्यावी. विद्यापीठांनी त्यांचे अभ्यासक्रम दर तीन वर्षांनी अद्यावत करणे आवश्यक आहे.

२. राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांनी त्यांचे अभ्यासक्रम अद्यावत केले आहेत किंवा कसे हे तपासण्यासाठी कोणतीही यंत्रणा नाही. सदर बाब विचारात घेऊन सर्व अकृषी विद्यापीठांचे अभ्यासक्रम प्रत्येक ३ वर्षांनी अद्यावत करण्यात आलेले आहेत किंवा कसे हे तपासण्यासाठी खालील प्रमाणे समिती घटीत करण्यात येत आहे. सदर समिती राज्यातील अकृषी विद्यापीठांनी त्यांचे अभ्यासक्रम अद्यावत केले आहेत किंवा कसे याची तपासणी करेल.

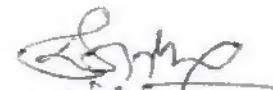
- १) संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे- अध्यक्ष
- २) संचालक, तंत्र शिक्षण, मुंबई- उपाध्यक्ष
- ३) संचालक, कला शिक्षण, मुंबई- सदस्य
- ४) त्या त्या विभागातील सह संचालक, उच्च शिक्षण/उपसंचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय- सदस्य
- ५) संचालक, बी.सी.यु.डी. मुंबई, पुणे, नागपूर, औरंगाबाद विद्यापीठे - सदस्य
- ६) सहसंचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे- सदस्य सचिव

उपरोक्त समिती राज्यातील अकृषी विद्यापीठांनी त्यांचे अभ्यासक्रम अद्यावत केले किंवा कसे याबाबतची तपासणी करून त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करील. समितीची वर्षातून किमान एकदा बैठक घेण्यात येईल. सदर समितीच्या अध्यक्षांच्या निर्देशानुसार ज्या ज्या विद्यापीठामध्ये बैठकीचे आयोजन करण्यात येईल त्यासाठी येणारा खर्च संबंधित विद्यापीठाने करावा. मात्र समितीच्या सर्व सदस्यांच्या प्रवास व इतर भत्यांवरील खर्च संबंधितांच्या कार्यालयीन खर्चासाठी करण्यात आलेल्या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

३. संचालक, उच्च शिक्षण यांच्या अध्यक्षते खालील समितीने आपला निष्कर्ष अहवाल शासनास सादर केल्यावर ज्या विद्यापीठांनी आपला अभ्यासक्रम दर तीन वर्षांनी अद्यावत केल्याचे आढळून येणार नाही त्या विद्यापीठांचा अहवाल मा.राज्यपाल तथा कुलपती यांना शासनाकडून पाठविला जाईल.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०१२१२१९१२१६५१२८०८ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने

(रा. गो. जाधव)
शासनाचे सहसचिव

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई-४०००३५

मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,

कुलगुरु, सर्व अकृषी विद्यापीठे

कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठे

संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

संचालक, कला शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सर्व विभागीय सह संचालक, उच्च शिक्षण/तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.

मा.मंत्री (उ.व.तं.शि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.

मा.राज्य मंत्री (उ.व.तं.शि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.

सर्व सह सचिव/उपसचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.

सह सचिव (विशि), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.

निवड नस्ती.